

تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند در میان جوانان شهر تهران

سمیه تاجیک اسماعیلی^۱، مرضیه مجیدی نیا^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند در میان جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله ساکن شهر تهران انجام شده است. این پژوهش با استفاده از روش تحقیق پیمایشی و ابزار اندازه گیری پرسشنامه اطلاعات را جمع آوری کرده است. برای سنجش وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان از پرسشنامه استاندارد و ۲۹ گویه ای صفاری نیا (۱۳۹۱) با هفت خرده مقیاس (مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، نگاه از منظر دیگران، پریشانی فردی، استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت گیری شده - دیگران و نعدوستی خودگزارشی) استفاده شد. نمونه مورد مطالعه ۲۰۳ نفر و روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای بود. یافته های حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد: از ابعاد ۵ گانه عامل هم حسی جهت گیری شده به ترتیب استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت گیری شده، نگاه از منظر دیگران و مسئولیت اجتماعی با میانگین های بیش از حد متوسط (۳) بوده اند. اما وضعیت "پریشانی فردی" با کسب میانگین ۲.۹۷ و وضعیت "نوع دوستی خودگزارشی" با کسب میانگین ۲.۸۶ کمتر از حد متوسط هستند. در یک جمع بندی کلی از دو بعد عامل کمک رسانی؛ هر دو بعد نوع دوستی خودگزارشی و پریشانی فردی، با میانگین های کمتر از حد متوسط (۳) وضعیت مناسبی نداشته اند. هم حسی جهت گیری شده با میانگین ۳.۳۹ از کمک رسانی با میانگین ۲.۹۱، در شخصیت جامعه پسند، بهتر بوده، و وضعیت کلی شخصیت جامعه پسند جوانان با میانگین ۳.۲۴ بالاتر از حد متوسط (۳) است.

واژگان کلیدی: جوانان، شخصیت جامعه پسند، کمک رسانی، هم حسی جهت گیری شده

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۶/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۸/۳۰

^۱ استادیار و عضو هیئت علمی گروه ارتباطات اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) S.t.esmaeili@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد علوم ارتباطات اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران.

مقدمه

انسان که موجودی اجتماعی است، در بافت اجتماعی خود به کنشگری می‌پردازد و در حین تعاملات اجتماعی و در قبال دیگران، رفتارهایی را انجام می‌دهد که بسیاری از آن‌ها برای دیگر اعضای جامعه مفید است. در اصطلاح صاحب نظران حوزه روان‌شناسی، چنین رفتارهایی معمولاً با عنوان رفتارهای جامعه‌پسند^۳ یا یاری‌رسان^۴ شناخته می‌شوند (لیندنبرگ^۵، ۲۰۰۶). رفتارهای جامعه‌پسند را می‌توان از مطلوب‌ترین کیفیت‌های ماهیت انسان دانست. آن‌چنان‌که این رفتارها در نقش یک مؤلفه مهم برای تحقق رشد افراد به ویژه در زمینه‌های اخلاقی و اجتماعی شناخته می‌شوند (پادیللا و والکر و فرایسر^۶، ۲۰۱۴؛ ترکمن ملایری و شیخ‌الاسلامی^۷، ۱۳۹۶: ۳). شخصیت جامعه‌پسند^۸ در برگیرنده احساسات، افکار، تمایلات فرد در رفتار جامعه‌پسند است. رفتار جامعه‌پسند یعنی هر عملی که به دیگران سود برساند. این اصطلاح در مورد اعمالی به کار می‌رود که هیچ سود مستقیمی به فردی که آن عمل را انجام دهند، نمی‌رساند و حتی ممکن است حاوی خطراتی برای او باشد (آتش‌گیر^۹، ۱۳۹۴: ۱۲). رفتار جامعه‌پسند^۸ عبارت است از رفتار به شیوه‌ای که به دیگران منفعت می‌رساند (استگ و همکاران، ترجمه تاجیک اسمعیلی و حسن زاده، ۱۳۹۸: ۷۲). اصطلاح رفتار جامعه‌پسند در مورد اعمالی به کار می‌رود که هیچ سود مستقیمی به فردی که آن اعمال را انجام می‌دهد نمی‌رساند و حتی ممکن است حاوی خطراتی برای او باشد (بارون، برنسکام و بیرن^۹، ۱۳۸۸).

شخصیت جامعه‌پسند دربرگیرنده احساسات، افکار و تمایلات فرد در رفتار جامعه‌پسند است. (پنر، ۲۰۰۲، ۳۴۳) بخشیدن، کمک کردن، داوطلب شدن، ارائه خدمات متواضع بودن، حس رفتار یا هر واژه دیگری از دنیای وجود انسانی در بخشندگی و رفتار نوع دوستانه نسبت به دیگران به کار می‌روند. علیرغم اینکه چنین فعالیت‌هایی بدون انتظار پاداش عمل یا متقابل انجام می‌شوند و برای کمک‌کننده مزایایی به دنبال دارد (پگانو، کرنیزمن، داندر، بارایاک، زبویک و استبوت، ۲۰۱۰: ۴۵۴). شواهد پژوهشی متعددی حاکی

3 I. prosocial behavior

4 helping behavior

5 Linden berg

6 Padilla-Walker & Fraser

7 Community-friendly personality

8 Socially friendly behavior

9 Baron, Branscombe, Byrne

از این است که روابط همدلانه وابستگی نزدیکی با توافق جویی و استرس فردی رابطه قوی با بی ثباتی هیجانی دارد (مرادیان و ماتزler ۱۰، ۲۰۱۱، به نقل از صفاری نیا و همکاران، ۱۳۹۳). پژوهش شعبانی و شکری (۱۳۹۸) نشان داد که میان شخصیت جامعه پسند، با سلامت اجتماعی جوانان استان تهران رابطه مثبت معنادار وجود دارد. پژوهش آنان همچنین میان مؤلفه مسئولیت اجتماعی جامعه پسند و ارتباط همدلانه با سلامت اجتماعی رابطه مثبت معناداری نشان داد. یافته های پژوهش صفاری نیا و همکاران (۱۳۹۳) نیز نشان داد که میان شخصیت جامعه پسند و مؤلفه های آن با بهزیستی اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. از سوی دیگر شخصیت جامعه پسند به ویژه همدلی، نقش اساسی در زندگی اجتماعی داشته و با ابعاد بهزیستی روان شناختی و جسمانی رابطه دارد. بر اساس پیشینه مطالعاتی، همدلی و خودشیفتگی با روابط بین فردی و اجتماعی ارتباط دارند (بارون - کوهن و ویل رایت ۱۱، ۲۰۰۴؛ اگرونی زاك، پیپر، جویس، استینبرگ و داگل ۱۲، ۲۰۰۹). اغلب پژوهش های پیشین نشانگر رابطه مثبت و معنادار میان شخصیت جامعه پسند با متغیرهای دیگر است، مانند پژوهش سلمانی کردآبادی (۱۳۹۸) که با عنوان: ارزیابی تأثیر شخصیت جامعه پسند و پیشرو بر رفتارهای شهروندی و وفاداری مشتریان انجام شده است. نتایج پژوهش وی نشان داد که ویژگی های شخصیتی جامعه پسند و پیشرو بر رفتارهای شهروندی مشتریان تأثیر مثبت دارند و رفتارهای شهروندی مشتری بر وفاداری آنها تأثیر مثبت دارد. همچنین یافته های پژوهش شعبانی و شکری (۱۳۹۸) با عنوان "ارتباط بین شخصیت جامعه پسند و خود شیفتگی با سلامت اجتماعی جوانان ورزشکار والیبال استان تهران" در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن حاکی از آن بود که بین مؤلفه شخصیت جامعه پسند و ارتباط همدلانه با سلامت اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. فتح زاده، میکائیلی و عطادخت (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان: «نقش شخصیت جامعه پسند و امنیت اجتماعی در پیش بینی سلامت اجتماعی و بهزیستی اجتماعی زنان خانه دار دانشگاه محقق اردبیلی»، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دریافتند که دو عامل تعیین کننده در بهزیستی و سلامت اجتماعی زنان خانه دار، شخصیت جامعه پسند و امنیت اجتماعی می باشند که این مسئله موجب می گردد، تمام عواملی را که می توانند به نوعی در شخصیت

10 Moradian & Matzler

11 Baron, Cohen & Wheel Wright

12 Ogrodniczuk, Piper, Joyce, Steinberg & Duggal

جامعه‌پسند و امنیت اجتماعی مؤثر باشند و سعی در شناخت، رشد یا اصلاح یا حذف آنان کمک قابل توجهی را در کسب بهزیستی و سلامت اجتماعی زنان موجب شود. شخصیت جامعه‌پسند همچنین با ابعاد بهزیستی روان‌شناختی و جسمانی رابطه دارد و هرچه کیفیت روابط بین فردی و اجتماعی بالاتر باشد، بهزیستی روانی-اجتماعی نیز افزایش می‌یابد (صفاری نیا، حسن زاده پشنگ، محمدی قره قوزلو: ۱۳۹۵: ۴۸۲). همانگونه که پژوهش صفاری نیا، حسن زاده پشنگ، محمدی قره قوزلو (۱۳۹۵)، با عنوان «بررسی رابطه سلامت اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسند در میان کارکنان ادارات دولتی قرچک»، نشان داد که متغیر سلامت اجتماعی کارکنان ادارات دولتی شهرستان قرچک با میزان شخصیت جامعه‌پسند پیش‌بینی می‌شود و مقدار ضریب استاندارد بتا بین دو متغیر سلامت اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسند بیان می‌کند که به ازای هر واحد تغییر در میزان شخصیت جامعه‌پسند، سلامت اجتماعی تغییر می‌کند.

بنابراین سلامت اجتماعی کارکنان ادارات دولتی شهرستان قرچک با میزان شخصیت جامعه‌پسند قابل پیش‌بینی است. همچنین پژوهش دیگری توسط صفاری نیا، عباس‌پور و دهستانی (۱۳۹۴) با عنوان «مقایسه هوش اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسندی در دانشجویان علوم پزشکی بدون اعتیاد به اینترنت»، در دانشگاه پیام نور تهران انجام شده است که با توجه به پائین‌تر بودن سطح هوش اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسند در دانشجویان علوم پزشکی دارای اعتیاد به اینترنت آموزش مهارت ارتباطی و اجتماعی احتمالاً می‌تواند پیامدهای مثبت سلامت روان را در پی داشته باشد. پژوهش دیگری با عنوان «تأثیر مؤلفه‌های شخصیت جامعه‌پسند و خودشیفتگی بر بهزیستی اجتماعی در ساکنان شهر تهران» توسط صفاری نیا، تدریس تبریزی، محتشمی و حسن زاده (۱۳۹۳)، نشان داد که شخصیت جامعه‌پسند و مؤلفه‌های آن با بهزیستی اجتماعی رابطه مثبت و معنادار دارد. همانطور که پژوهش‌ها نشان داده است، شخصیت جامعه‌پسند تبعات مثبت و سازنده‌ای در زندگی افراد دارد. از ویژگی‌های شخصیت جامعه‌پسند رسیدن به حدی از رشد اخلاقی است که فرد در ارتباط با دیگر افراد جامعه می‌تواند به گونه‌ای موفق عمل کرده و تعاملی صحیح با آنها داشته باشد، شخصیت جامعه‌پسند نوع دوست و بخشنده است، متواضع و دارای حسن نیت است، همدلی و توافق‌جویی و ارتباط بهبودبخش در روابطش مشاهده می‌شود و می‌تواند روابط سالم، مطلوب و مؤثری با دیگران برقرار کند. جوانی پراهمیتی از زندگی است و قشر جوانان، جزء مهمترین اقشار جامعه محسوب می‌شوند. چرا که اغلب در جوانی

تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند در میان جوانان شهر تهران.....25

ازدواج، اشتغال، و کسب نقش های جدیدی همچون پدری و مادری اتفاق می افتد. در جوانی دایره روابط بسیار گسترده است و جوانان در محیط کار، در خانواده خود و همسر، در میان دوستان، در انجمن ها، باشگاه ها و در کل در سطح جامعه با افراد زیادی ارتباط برقرار می کنند. علاوه بر کمیت ارتباطات، کیفیت روابط آنان با دیگران نیز دارای اهمیت اساسی است و در صورت داشتن شخصیت جامعه پسند، روابط سازنده تر و مفید تر خواهد بود و روابط تخریب شده نیز اصلاح و بازسازی می شوند که این امر منجر به ارتقاء سطح کیفی روابط در جامعه خواهد شد. بنابراین شخصیت جامعه پسند، در زندگی اجتماعی جوانان نقش اساسی دارد و هرچه کیفیت روابط میان فردی و اجتماعی جوانان بالاتر باشد و شخصیتی جامعه پسندتر داشته باشند، کیفیت زندگی آنان نیز بالاتر است. جوانان نسبت به بزرگسالان یا میانسالان، قشری کم تجربه تر هستند و نیازمند کسب آگاهی و مهارت های مختلف فردی و اجتماعی هستند. با توجه به نقش و اهمیت دارا بودن شخصیت جامعه پسند برای قشر جوان، پژوهش حاضر با هدف تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله شهر تهران به انجام رسیده است. لذا، مسأله اصلی پژوهش پاسخگویی به این است که وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله شهر تهران چگونه است؟

لذا، هدف اصلی پژوهش مبتنی است بر شناسایی و تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله ساکن شهر تهران و سوال های پژوهش نیز بدین شرح اند؛ وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله شهر تهران در بعد کمک رسانی (با خرده مقیاس های نוע دوستی و خود گزارشی و پریشانی فردی) چگونه است؟ همچنین؛ وضعیت شخصیت جامعه پسند جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله شهر تهران در بعد هم حسی جهت گیری شده-دیگران (با خرده مقیاس های مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، استدلال جهت گیری شده، استدلال اخلاقی دوجانبه و نگاه از منظر دیگران) چگونه است؟

شخصیت جامعه پسند دربرگیرنده احساسات، افکار و تمایلات فرد در رفتار جامعه پسند است. (پنر، ۲۰۰۲: ۴۳) بخشیدن، کمک کردن، داوطلب شدن، ارائه خدمات متواضع بودن، حس رفتار یا هر واژه دیگری از دنیای وجود انسانی در بخشندگی و رفتار نوع دوستانه نسبت به دیگران به کار می روند. علیرغم اینکه چنین فعالیت هایی بدون انتظار پاداش عمل یا متقابل انجام می شوند و برای کمک کننده مزایایی به دنبال دارد (پگانو، کرنیزمن، داندرا، بارایاک، زبویک و استیوت، ۲۰۱۰: ۳۸). روانشناسان

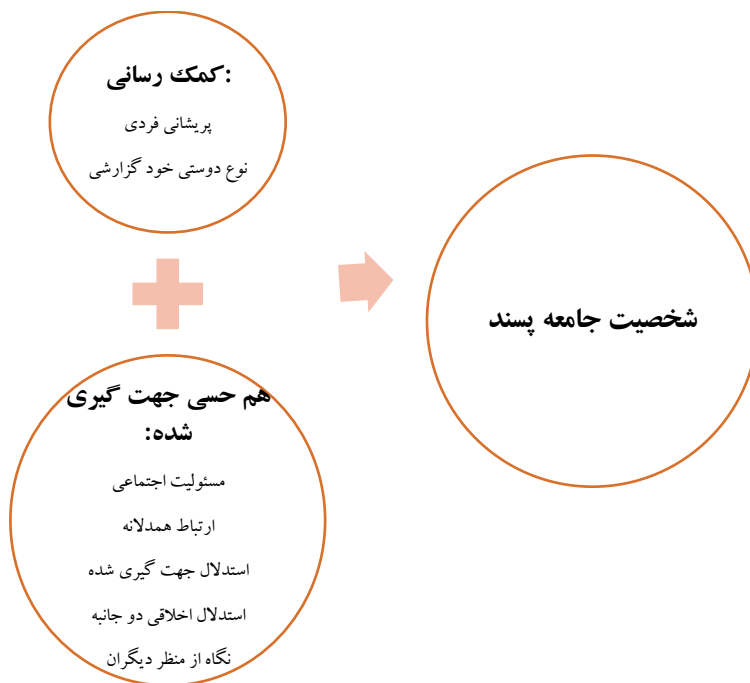
اجتماعی نیاز جامعه به شخصیت‌های جامعه پسند را به دلایل‌های مختلف تأیید می‌کند. نیاز به این نوع از شخصیت‌ها عبارتند از:

- تبادل اجتماعی: رفتارهای جامعه پسند در درازمدت هم به دهنده سود می‌رساند هم به گیرنده .
- هنجارهای اجتماعی: کمک به دیگران با محاسبه آگاهانه انجام نمی‌شود بلکه به شکل ظریف تری از نفع شخصی زیرا چیزی به ما می‌گوید باید انجام بدهیم
- حال کمک‌ها و یاری‌ها نیز در اشکال مختلف صورت می‌گیرد که روانشناسان سه نوع رفتار را تقسیم بندی کرده اند:

- مداخله اضطراری: به عنوان مثال کمک رسانی به شخصی که قربانی یک سرقت شده است.
 - کمک رسانی سازمانی: به عنوان داوطلب شدن برای انجام کمک رسانی به درخواست مدیر.
 - سهمیم شدن و اهدای منابع: به عنوان مثال پرداخت پول به موسسه خیریه . (شمسی پور، ۱۳۹۲: ۲۳)
- در ادامه به برخی نظریه های مهم در زمینه تعامل و برقراری ارتباط با دیگران در جامعه اشاره کرده، و لزوم داشتن شخصیت جامعه پسند برای روابط میان فردی و اجتماعی مفید، مطلوب و اثر بخش را مورد بحث قرار می دهیم . به اعتقاد جرج هربرت مید ۱۳ فرد با استفاده از معانی است که به ارتباط با دیگران دست می‌زند. به عنوان مثال زمانی که یک در برخورد با یک نفر شاهد بی توجهی او هستیم، احساس ناخوشایند حاصل از این ارتباط در ما پایدار می‌ماند و در ارتباط مجدد با آن فرد بروز می‌یابد. حتی اگر فرد مورد نظر به دلایلی چون بگومگویی خانوادگی یا ناموفقیت‌های کاری که ربطی به ما ندارد، در نخستین ارتباط به ما بی توجه باشد اثر این برخورد در روابط بعدی با او تأثیر گذار خواهد بود. به عبارت دیگر زمانی که معانی افراد، اشیا و رویدادها را در ذهن خود تفسیر می‌کنیم، اطمینان داریم که این توصیف شخصی در ارتباط آینده، به صورت اتفاقی واقعی بروز می‌یابد. این نظریه تصویر هر فرد از خودش را نیز شامل می‌شود. روابط انسان با خود و با دیگران آینه‌ای است از نمادی که فرد از خود، در ذهن خویش دارد. از آنجا که فرآیند تفسیر افراد، اشیا و رویدادها با استفاده از مهارت‌های فکری و زبانی صورت می‌گیرد، می‌توان گفت بدون زبان و تفکر احساس بودن و حضور اجتماعی در جامعه و میان

افراد وجود نخواهد داشت (آزاد ارمکی، ۱۳۹۲: ۲۴۱-۲۴۲). در تاریخ علم جامعه‌شناسی تعبیر و برداشت‌های گوناگونی تحت عنوان نظریه مبادله ارائه شده است. در میان مردم‌شناسانی از قبیل فریزر و مالدینوفسکی و در بین جامعه‌شناسانی چون اسپنسر، اشتراوس و مارسل موس نیز برداشتی از نظریه مبادله دیده می‌شود. هومنز از دریچه جامعه‌شناسی رفتاری به مطالعه مبادله با تأکید بر فردگرایی در مقابل جمع‌گرایی پرداخته است (آزاد ارمکی، ۱۳۸۱: ۲۴۷). هومنز معتقد است نهادهای اجتماعی بر همان اصول اساسی مبادله استوارند و رفتارهای میان دو فرد و تفاوت آن‌ها، صرفاً در این است که نهادها، شبکه روابط بسیار پیچیده‌تری را شامل می‌شوند؛ که به پیچیدگی فعالیت‌ها و روابط غیر مستقیم مبادله مربوط می‌شود. (توسلی، ۱۳۸۰: ۴۱۲).

به‌طور خلاصه، هومنز سعی دارد قضایای نظریه مبادله را در تبیین انواع رفتارهای اجتماعی، اعم از رفتارهای ساده بین دو نفر یا رفتارهای نهادی شده بسیار پیچیده گروهی به کار گیرد و از طریق استنتاج منطقی، پدیده‌هایی مانند تأثیر افراد بر یکدیگر، قدرت، احترام، رقابت و همنوایی را تبیین کند. همچنین او با تکیه بر تحقیقات محققین، قضایای استنتاجی، خود را معتبر می‌سازد و اعتبار روش خود را در تحلیل ساخت گروه‌های ویژه نشان می‌دهد. (توسلی، ۱۳۸۰: ۴۱۳). در جمع‌بندی مبانی نظری می‌توان به این نکته اشاره کرد که؛ توجه نظریه پردازان روان‌شناختی - اجتماعی به رفتارهای تقویت کننده روابط، به ویژه کمک‌رسانی و نوع دوستی بوده است. کمک‌رسانی ۱۴ هنگامی رخ می‌دهد که شخص تمایل به کاهش مصائب و مشکلات فرد دیگر دارد. نوع دوستی ۱۵ زمانی اتفاق می‌افتد که فرد بدون توقع دریافت سود یا تمایل اندک برای دریافت آن برای سود رساندن به دیگری برانگیخته می‌شود (استگ و دیگران، ۱۳۹۸: ۶۱). در پژوهش حاضر، متغیر شخصیت جامعه پسند با هفت خرده مقیاس «مسئولیت اجتماعی»، «ارتباط همدلانه»، «نگاه از منظر دیگران»، «پریشانی فردی»، «استدلال اخلاقی دو جانبه»، «استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده - دیگران» و «نوع دوستی خود گزارشی» در نظر گرفته شده است که دو عامل هم‌حسی جهت‌گیری شده - دیگران و کمک‌رسانی را مورد بررسی قرار می‌دهد که در مدل زیر به تصویر کشیده شده است.

شکل شماره ۱- مدل خرده مقیاس‌های شخصیت جامعه پسند، صفاری نیا (۱۳۹۱)

روش‌شناسی

این پژوهش از نوع کمی، توصیفی و تحلیلی بود، از روش تحقیق پیمایشی استفاده شد و ابزار جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با متغیرهای تحقیق پرسشنامه بود که به صورت حضوری اجرا شد. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله منطقه چهار شهر تهران در نیمه اول سال ۱۳۹۹ بود. با توجه به در دست نبودن آمار سال ۱۳۹۹ حجم نمونه بر اساس آمار موجود سرشماری سال ۱۳۹۵ با استفاده از فرمول کوکران ۲۰۳ نفر برآورد شد. شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای و دو ناحیه از نواحی منطقه ۴ به طور تصادفی انتخاب و اطلاعات از جوانان این دو ناحیه جمع‌آوری شد. برای سنجش متغیر شخصیت جامعه پسند از پرسشنامه استاندارد و ۲۹ گویه‌ای شخصیت جامعه پسند صفاری نیا (۱۳۹۱) با هفت خرده‌مقیاس شامل: مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، نگاه از منظر دیگران، پیشانی فردی، استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده - دیگران و نوع دوستی خود گزارشی، استفاده شد. با توجه

به استاندارد بودن پرسشنامه روایی و پایایی آن قبلا در پژوهش‌های پیشین به تأیید رسیده بود(اما برای احتیاط برای پرسشنامه ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید که با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ مورد تأیید قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی به صورت جداول و میانگین استفاده شد.

یافته های پژوهش

اطلاعات جمعیت شناختی نمونه مورد مطالعه - بر اساس نتایج به دست آمده از یافته‌های پژوهش، زنان ۵۶ درصد و مردان ۴۴ درصد پاسخ دهندگان را تشکیل می‌دهند. در میان زنان؛ ۲۷درصد ۲۰-۲۵ ساله بوده اند، ۳۳ درصد ۲۵-۳۰ ساله و ۴۰ درصد ۳۰ تا ۳۵ ساله بوده اند. همچنین در میان مردان؛ ۲۰ درصد ۲۰ تا ۲۵ ساله، ۴۸ درصد ۲۵ تا ۳۰ و ۳۲ درصد ۳۰ تا ۳۵ ساله بوده اند. از نظر وضعیت تأهل، ۴۸درصد زنان مجرد و ۳۸ درصد متأهل و ۱۴ درصد مطلقه بوده اند. همچنین ۴۶ درصد مردان مجرد و ۳۲ درصد متأهل و ۲۱ درصد مطلقه بوده اند. ۸۲ درصد پاسخ دهندگان زن و ۷۰ درصد پاسخ دهندگان مرد، دارای تحصیلات دانشگاهی بوده اند. در میان زنان پاسخ دهنده؛ ۶۳ درصد شاغل و ۳۷ درصد بی کار بوده اند. در میان مردان نیز ۶۱ درصد شاغل و ۳۹ درصد بیکار بوده اند. یافته های پژوهش در حوزه وضعیت شخصیت جامعه پسند به شرح زیر می باشند.

شخصیت جامعه پسند) هم حسی جهت گیری شده: مسئولیت اجتماعی

در جدول شماره ۱ ملاحظه می شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: عبارات " احساس ناراحتی از ریختن آشغال در مکان کثیف " توجه به نوع رفتار در هنگام بیماری و ناخوشی. " با میانگین های ۳۸۲ و ۳۷۰ (در مقیاس اندازه گیری ۱ تا ۵)، مهمترین موارد در " مسئولیت اجتماعی، از عامل اول شخصیت جامعه پسند " جوانان مورد مطالعه بوده ولی " احساس گناه از شکستن وسیله‌ای بر اثر استفاده نادرست " با میانگین ۲۴۷ و کسب رتبه آخر، در " مسئولیت اجتماعی " جوانان کمتر مشاهده شده است، مشاهده سایر موارد با کسب رتبه‌های ۳ تا ۶ نیز قابل تامل بوده، ... و کلا وضعیت " مسئولیت اجتماعی " جوانان با کسب میانگین ۳۲۸ بیش از حد متوسط است.

جدول شماره ۱ - توزیع فراوانی داده‌ها برحسب مسئولیت اجتماعی

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	کاملا موافقم، ۵	موافقم، ۴	نظری ندارم، ۳	مخالقم، ۲	کاملا مخالقم، ۱		
5	3.25	173	27	39	39	0	68	فراوانی	وقتی دیگران با من بدرفتاری می‌کنند، من هم با آنها بد رفتاری می‌کنم.
		100%	15.6%	22.5%	22.5%		39.3%	درصد	
1	3.82	114		25	30	0	59	فراوانی	از ریختن آشغال در مکان کثیف احساس ناراحتی نمی‌کنم.
		100%		21.9%	26.3%		51.8%	درصد	
3	3.35	120	13	24	37	0	46	فراوانی	برایم مهم نیست دیگران برایم چه کار می‌کنند، از آنها معذرت خواهی نمی‌کنم.
		100%	10.8%	20.0%	30.8%		38.3%	درصد	
6	3.07	163	24	40	49	0	50	فراوانی	این روزها کسی که گاهی اوقات در امتحان تقلب می‌کند، گناهکار به حساب نمی‌آید.
		100%	14.7%	24.5%	30.1%		30.7%	درصد	
2	3.70	157	12	28	36	0	81	فراوانی	هنگام بیماری به نوع رفتارم با دیگران توجهی ندارم.
		100%	7.6%	17.8%	22.9%		51.6%	درصد	
7	2.47	177	29	85	38	0	25	فراوانی	اگر وسیله‌ای را بشکنم، اما متوجه شوم که از قبل خراب بوده کمتر احساس گناه می‌کنم.
		100%	16.4%	48.0%	21.5%		14.1%	درصد	
4	3.28	172	21	48	34	0	69	فراوانی	برای انجام هر کاری نظر دیگران را نمی‌پرسم.
		100%	12.2%	27.9%	19.8%		40.1%	درصد	
	3.28								مسئولیت اجتماعی

شخصیت جامعه پسند) هم حسی جهت گیری شده: ارتباط همدلانه

در جدول شماره ۲ ملاحظه می شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: عبارات " تاثر از دیدن چیزهایی که اتفاق می افتد" و "ناراحتی از بدبختی دیگران" با میانگین های ۳.۵۶ و ۳.۴۴ (در مقیاس اندازه گیری ۱ تا ۵)، مهمترین موارد در "ارتباط همدلانه، از عامل اول شخصیت جامعه پسند" جوانان مورد مطالعه بوده ولی "ترحم به کسانی که مرا مورد بی عدالتی قرار می دهند" با میانگین ۲.۹۳ و کسب رتبه آخر، در "ارتباط همدلانه" جوانان کمتر مشاهده شده است، و کلا وضعیت "مسئولیت اجتماعی" جوانان با کسب میانگین ۳.۲۸ بیش از حد متوسط است.

جدول شماره ۲ توزیع فراوانی داده ها برحسب ارتباط همدلانه

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	کاملا موافقم، ۵	موافقم، ۴	نظری ندارم، ۳	مخالفم، ۲	کاملا مخالفم، ۱		
2	3.44	128	22	24	20	0	62	فراوانی	معمولا بد بختی دیگران خیلی مرا ناراحت نمی کند.
		100%	17.2%	18.8%	15.6%		48.4%	درصد	
3	2.93	163	32	42	42	0	47	فراوانی	به کسانی که مرا مورد بی عدالتی قرار داده اند، ترحم نمی کنم.
		100%	19.6%	25.8%	25.8%		28.8%	درصد	
1	3.56	180	33	82	41	0	24	فراوانی	اغلب از دیدن چیزهایی که اتفاق می افتد، بسیار متاثر می شوم.
		100%	18.3%	45.6%	22.8%		13.3%	درصد	
	3.31								ارتباط همدلانه

شخصیت جامعه پسند) هم حسی جهت گیری شده: نگاه از منظر دیگران

در جدول شماره ۳ ملاحظه می شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: " توجه به هردو جنبه یک مسئله" با میانگین ۳.۷۲ (در مقیاس اندازه گیری ۱ تا ۵)، مهمترین مورد در "نگاه از منظر دیگران از عامل اول

شخصیت جامعه‌پسند " جوانان مورد مطالعه بوده ولی " وقتی از کسی ناراحت می‌کنم برای لحظه‌ای خودم را جای او بگذارم.

" با میانگین ۲.۵۷ و کسب رتبه آخر، در " نگاه ازمنظر دیگران " جوانان کمتر مشاهده شده است، مشاهده سایر موارد با کسب رتبه‌های ۳ و ۴ نیز قابل تامل بوده، ... و کلاً وضعیت " نگاه ازمنظر دیگران " با کسب میانگین ۳.۲۱ کمی بیش از حد متوسط است.

جدول شماره ۳ توزیع فراوانی داده‌ها برحسب نگاه ازمنظر دیگران

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	کاملاً موافقم، ۵	موافقم، ۴	نظری ندارم، ۳	مخالقم، ۲	کاملاً مخالقم، ۱		
3	3.16	170	18	54	39	0	59	فراوانی	گاهی اوقات دیدن مسائل از منظر دیگران برام مشکل است.
		100%	10.6%	31.8%	22.9%		34.7%	درصد	
2	3.56	178	39	79	31	0	29	فراوانی	گاهی برای بهتر شناختن دوستان سعی می‌کنم خودم را در جای آنها قرار می‌دهم.
		100%	21.9%	44.4%	17.4%		16.3%	درصد	
4	3.06	171	34	50	23	0	64	فراوانی	وقتی مطمئنم حق با من است، وقتم را صرف شنیدن استدلال‌های دیگران نمی‌کنم.
		100%	19.9%	29.2%	13.5%		37.4%	درصد	
1	3.72	183	44	79	42	0	18	فراوانی	معتقدم که هر مسئله‌ای دو جنبه دارد و سعی می‌کنم به هر دو جنبه آن توجه کنم.
		100%	24.0%	43.2%	23.0%		9.8%	درصد	
5	2.57	131	30	66		0	35	فراوانی	وقتی از کسی ناراحت می‌کنم برای لحظه‌ای خودم را جای او بگذارم.
		100%	22.9%	50.4%			26.7%	درصد	
	3.21								نگاه ازمنظر دیگران

شخصیت جامعه‌پسند) هم‌حسی جهت‌گیری شده: استدلال اخلاقی دوجانبه

در جدول شماره ۴ ملاحظه می‌شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: هر سه عبارت " راه‌هایی را انتخاب می‌کنم که حقوق همه افراد را مد نظر قرار دهد."، " معمولاً بر اساس عادلانه‌ترین و منصفانه‌ترین شیوه‌های عمل تصمیم می‌گیرم." و " در انتخاب‌هایم نیاز دیگران را هم مد نظر قرار می‌دهم." در استدلال اخلاقی دوجانبه از عامل اول شخصیت جامعه‌پسند، با میانگین‌های بیش از حد متوسط ۳ (در مقیاس اندازه‌گیری

تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند در میان جوانان شهر تهران.....33

۱ تا ۵)، در جوانان ابراز شده، ... و کلا وضعیت " استدلال اخلاقی دوجانبه " با کسب میانگین ۳.۴۷ بیش از حد متوسط است.

جدول شماره ۴ توزیع فراوانی داده ها بر حسب استدلال اخلاقی دوجانبه

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	خیلی زیاد، ۵	زیاد، ۴	متوسط، ۳	کم، ۲	خیلی کم، ۱		
2	3.48	193	37	70	52	16	18	فراوانی	معمولاً بر اساس عادلانه ترین و منصفانه ترین شیوه‌های عمل تصمیم می‌گیرم.
								درصد	9.3%
3	3.32	192	29	60	64	21	18	فراوانی	در انتخاب‌هایم نیاز دیگران را هم مد نظر قرار می‌دهم.
								درصد	9.4%
1	3.63	193	43	75	47	16	12	فراوانی	راه‌هایی را انتخاب می‌کنم که حقوق همه افراد را مد نظر قرار دهد.
								درصد	6.2%
	3.47								استدلال اخلاقی دوجانبه

شخصیت جامعه پسند) هم حسی جهت گیری شده: استدلال اخلاقی جهت گیری شده:
 در جدول شماره ۵ ملاحظه می‌شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: عبارات " معمولاً در تصمیم گیری‌هایم رفاه دیگران را هم مد نظر قرار می‌دهم."، " راه‌هایی را انتخاب می‌کنم که بیشترین کمک را به دیگران بکند." با میانگین‌های بیش از حد متوسط (در مقیاس اندازه گیری ۱ تا ۵)، از " معمولاً در تصمیم گیری‌هایم دیگران را هم مد نظر قرار می‌دهم." با میانگین ۳.۱۱ در استدلال اخلاقی جهت گیری شده (عامل اول شخصیت جامعه پسند)، وضعیت بهتری داشته‌اند، ... و کلا وضعیت " استدلال اخلاقی جهت گیری شده " با کسب میانگین ۳.۴۳ بیش از حد متوسط است.

جدول شماره ۵ توزیع فراوانی داده‌ها برحسب استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	خیلی زیاد، ۵	زیاد، ۴	متوسط، ۳	کم، ۲	خیلی کم، ۱		
3	3.11	193	28	46	69	20	30	فراوانی	در تصمیم‌گیری دیگران را در نظر می‌گیرم
		100 %	14.5%	23.8 %	35.8%	10.4 %	15.5%	درصد	
2	3.58	194	42	72	54	9	17	فراوانی	تلاش می‌کنم بیشترین کمک به دیگران بکنم.
		100 %	21.6%	37.1 %	27.8%	4.6 %	8.8%	درصد	
1	3.60	193	40	71	56	16	10	فراوانی	در تصمیم گیری‌ها دیگران را مد نظر قرار می‌دهم.
		100 %	20.7%	36.8 %	29.0%	8.3 %	5.2%	درصد	
	3.43								استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده

شخصیت جامعه‌پسند: ابعاد هم‌حسی جهت‌گیری شده

در جدول شماره ۶ و نمودار شماره ۲ در یک جمع‌بندی کلی از ابعاد ۵ کانه عامل اول (هم‌حسی جهت‌گیری شده)، از شخصیت جامعه‌پسند مشاهده می‌شود، به ترتیب: استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده، نگاه از منظر دیگران، مسئولیت اجتماعی با میانگین‌های بیش از حد متوسط (۳) بوده است.

جدول شماره ۶ توزیع فراوانی داده‌ها برحسب ابعاد هم‌حسی جهت‌گیری شده

انحراف استاندارد	ترتیب میانگین	میانگین درمقیاس ۵ تا ۱	بیشترین مقدار	کمترین مقدار	تعداد	
0.90	5	3.26	5	1	191	مسئولیت اجتماعی
0.89	4	3.34	5	1	187	ارتباط همدلانه
0.81	۳	3.36	5	1	191	نگاه از منظر دیگران
1.00	۱	3.48	5	1	194	استدلال اخلاقی دوجانبه
0.99	۲	3.43	5	1	195	استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده
0.61		3.39	5	1.8	195	عامل ۱، هم‌حسی جهت‌گیری شده

شخصیت جامعه‌پسند) کمک‌رسانی: نوع دوستی خودگزارشی

در جدول شماره ۸ ملاحظه می‌شود، از نگاه جوانان مورد مطالعه: "به افراد پیر و یا معلول که قصد عبور از خیابان را داشتند پیشنهاد کمک می‌کردم." با میانگین ۳.۵۴ (در مقیاس اندازه‌گیری ۱ تا ۵)، مهمترین مورد در "نوع دوستی خودگزارشی از عامل دوم شخصیت جامعه‌پسند "جوانان مورد مطالعه بوده ولی "قبل از اینکه همسایه ام از من بخواهد و یا بدون آنکه پولی به من پرداخت کند از حیوانات اهلی و یا فرزندانش مراقبت می‌کردم." با میانگین ۲.۲۹ و کسب رتبه آخر، در "نوع دوستی خودگزارشی "جوانان کمتر مشاهده شده است، مشاهده سایر موارد با کسب رتبه‌های ۲ و ۳ و ۴ نیز قابل تامل بوده، ... و کلاً وضعیت "نوع دوستی خودگزارشی " با کسب میانگین ۲.۸۶ کمتر از حد متوسط است.

جدول شماره ۸ توزیع فراوانی داده‌ها برحسب نوع دوستی خودگزارشی

ترتیب میانگین	میانگین از ۵	جمع	خیلی زیاد، ۵	زیاد، ۴	متوسط، ۳	کم، ۲	خیلی کم، ۱		
2	3.05	193	27	47	59	29	31	فراوانی	در حمل وسایل غربیه‌ها به آنها کمک می‌کنم.
		100%	14.0%	24.4%	30.6%	15.0%	16.1%	درصد	
3	2.81	194	14	40	65	46	29	فراوانی	در صف نانوائی نوبت خود را به دیگری می‌دادم.
		100%	7.2%	20.6%	33.5%	23.7%	14.9%	درصد	
4	2.62	175	7	22	43	103		فراوانی	به همسایه‌ام ظروف و وسایل تقریباً گرانقیمت را قرض می‌دهم.
		100%	4.0%	12.6%	24.6%	58.9%		درصد	
5	2.29	194	15	23	44	34	78	فراوانی	از حیوانات یا فرزندان همسایه ام مراقبت می‌کنم.
		100%	7.7%	11.9%	22.7%	17.5%	40.2%	درصد	
1	3.54	194	52	52	55	19	16	فراوانی	به افراد پیر و یا معلول کمک می‌کنم.
		100%	26.8%	26.8%	28.4%	9.8%	8.2%	درصد	
	2.86								نوع دوستی خودگزارشی

شخصیت جامعه پسند: ابعاد کمک رسانی

در جدول شماره ۹ و در یک جمع بندی کلی از ۲ بعد عامل دوم (کمک رسانی)، از شخصیت جامعه پسند مشاهده می شود، هر دو بعد: نوع دوستی خودگزارشی و پریشانی فردی، بامیانگین های کمتر از حد متوسط (۳) وضعیت مناسبی نداشته است.

جدول شماره ۹ توزیع فراوانی داده ها بر حسب نوع دوستی خودگزارشی

انحراف استاندارد	ترتیب میانگین	میانگین درمقیاس ۱ تا ۵	بیشترین مقدار	کمترین مقدار	تعداد	
0.88	1	2.98	5	1	188	پریشانی فردی
0.86	2	2.86	5	1	196	نوع دوستی خودگزارشی
0.61		2.91	5	1	196	عامل ۲، کمک رسانی

عوامل شخصیت جامعه پسند

در جدول شماره ۱۰، در یک جمع بندی کلی عامل اول (هم حسی جهت گیری شده) با میانگین ۳.۳۹ از عامل دوم (کمک رسانی) با میانگین ۲.۹۱، در شخصیت جامعه پسند، بهتر بوده، و وضعیت کلی شخصیت جامعه پسند جوانان بامیانگین ۳.۲۴ بالاتر از حد متوسط (۳) است.

جدول شماره ۱۰ توزیع فراوانی داده ها بر حسب عوامل شخصیت جامعه پسند

انحراف استاندارد	ترتیب میانگین	میانگین درمقیاس ۱ تا ۵	بیشترین مقدار	کمترین مقدار	تعداد	
0.61	1	3.39	5	1.8	195	عامل ۱، هم حسی جهت گیری شده
0.61	2	2.91	5	1	196	عامل ۲، کمک رسانی
0.48		3.24	4.64	1.89	196	شخصیت جامعه پسند، وضعیت کلی

بحث و نتیجه گیری

تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش نشان می دهد که وضعیت کلی شخصیت جامعه پسند جوانان بالاتر از حد متوسط است. در پژوهش حاضر، شخصیت جامعه پسند با دو عامل هم حسی جهت گیری شده - دیگران و کمک رسانی، مورد سنجش قرار گرفته است. یافته های پژوهش در زمینه ارتباط همدلانه از عامل هم حسی جهت گیری شده - دیگران، نشان داد که عبارات "تأثر از دیدن چیزهایی که اتفاق می افتد" و "ناراحتی از بدبختی دیگران"، مهمترین موارد در "ارتباط همدلانه، از عامل اول شخصیت جامعه پسند" جوانان مورد مطالعه بوده؛ ولی "ترحم به کسانی که مرا مورد بی عدالتی قرار می دهند"

و کسب رتبه آخر، در "ارتباط همدلانه" جوانان کمتر مشاهده شده است، و در کل وضعیت "مسئولیت اجتماعی" جوانان بیش از حد متوسط است. کسب میانگین‌های یاد شده در مورد ناراحتی از دیدن چیزهای نامطلوبی که برای دیگران اتفاق می‌افتد و ناراحتی از بدبختی و بیچارگی دیگران، نشان دهنده این است که جوانان مورد مطالعه از نظر ارتباط همدلانه با دیگران، در وضعیت مطلوبی قرار دارند. همدلی، یعنی خود را جای دیگری قرار دادن و تجربه‌ای مانند تجربه دیگران را احساس کردن. جوانان مورد مطالعه با تماشای ناراحتی و بدبختی دیگران دچار ناراحتی شده و دچار رنجش خاطر می‌شوند. اما یافته‌ها نشان داد این جوانان که با دیدن ناراحتی دیگران رنجیده خاطر می‌شوند، زمانی که توسط افرادی مورد بی‌عدالتی قرار می‌گیرند، به آن فرد احساس ترحم نمی‌کنند. بدین معنی که از اتفاقاتی که برای فرد ناعادل رخ می‌دهد، دلشان به رحم نمی‌آید. اما در مجموع وضعیت مسئولیت اجتماعی جوانان مورد مطالعه، از شخصیت جامعه‌پسند آنان بیشتر از حد متوسط و در حدی مطلوب بوده است.

یافته‌های پژوهش در زمینه نگاه از منظر دیگران، از عامل هم‌حسی جهت‌گیری شده - دیگران، نشان داد که از نگاه جوانان مورد مطالعه: "توجه به هردو جنبه یک مسئله"، مهمترین مورد در "نگاه از منظر دیگران از عامل اول شخصیت جامعه‌پسند" جوانان مورد مطالعه بوده ولی "وقتی از کسی ناراحت می‌شوم برای لحظه‌ای خودم را جای او بگذارم." و کسب رتبه آخر، در "نگاه از منظر دیگران" جوانان کمتر مشاهده شده است، در کل وضعیت "نگاه از منظر دیگران" کمی بیش از حد متوسط است. یافته‌ها نشان داد که جوانان مورد مطالعه قادرند قضایا را از جوانب گوناگون نگاه کرده و می‌توانند جنبه‌های مختلف یک مسئله را رصد کنند. اما زمانی که از کسی ناراحت هستند، نمی‌توانند خود را جای او گذاشته و احساسشان را تعدیل کنند. این بدین معناست که زمانی که منطقی و استدلال مطرح است، جوانان می‌توانند خود را جای دیگران گذاشته و به صورت دوجانبه به قضیه نگاه کنند، یعنی هم از سوی خود و هم از سوی دیگری مسئله را واری می‌کنند. اما زمانی که نسبت به کسی رنجش خاطر دارند و از او ناراحت هستند، جنبه‌های عاطفی و احساسی قضیه بر آنها غلبه کرده و قادر نیستند که خود را لحظه‌ای جای او بگذارند. این مسئله قابل تأمل بوده و باید حل شود، چرا که گاه با همین توانایی و مهارت، می‌توان احساس دیگری را درک کرده و حتی خود را لحظه‌ای جای دیگری گذاشتن می‌تواند از میزان ناراحتی فرد کم کند. گذشت و بخشش یکی از صفات نیک در انسان است که به فروکش کردن احساس

ناراحتی و خشم نسبت به دیگران می انجامد. جوانان مورد مطالعه از این نظر، نمره ضعیفی کسب کرده و لذا توجه به این مسئله، باید از سوی روانشناسان اجتماعی در پژوهش های علمی دیگر صورت پذیرد. یافته های پژوهش در زمینه استدلال اخلاقی دوجانبه، از عامل هم حسی جهت گیری شده - دیگران، نشان داد که از نگاه جوانان مورد مطالعه: هر سه عبارت " راه هایی را انتخاب می کنم که حقوق همه افراد را مد نظر قرار دهد."، " معمولاً بر اساس عادلانه ترین و منصفانه ترین شیوه های عمل تصمیم می گیرم." و " در انتخاب هایم نیاز دیگران را هم مد نظر قرار می دهم." در استدلال اخلاقی دوجانبه از عامل اول شخصیت جامعه پسند، در جوانان ابراز شده، و در کل وضعیت " استدلال اخلاقی دوجانبه " بیش از حد متوسط است. تصمیم گیری جوانان بر اساس عادلانه ترین و منصفانه ترین شیوه های عمل، و مد نظر قرار دادن نیازهای دیگران در انتخاب هایشان، نشان دهنده این است که جوانان مورد مطالعه در زمینه استدلال اخلاقی دوجانبه، به دیگران و نیازهایشان اهمیت می دهند. جوانان مورد مطالعه از نظر این بعد از شخصیت جامعه پسند، در وضعیت خوبی قرار دارند و به این میزان از ارتباط همدلانه در جامعه رسیده اند که در تصمیم گیری های خود مراقبتند که نه تنها رعایت انصاف و عدل را داشته باشند بلکه به نیازها و ملاحظات دیگران نیز توجه می کنند. جوانان مورد مطالعه نیز مانند تمامی انسانها در وجود خود بخشندگی و نعدوستی داشته و اخلاق را در تصمیم گیری های خود مد نظر قرار می دهند.

یافته های پژوهش در زمینه استدلال اخلاقی جهت گیری شده، از عامل هم حسی جهت گیری شده - دیگران، نشان داد که از نگاه جوانان مورد مطالعه: عبارات " معمولاً در تصمیم گیری هایم رفاه دیگران را هم مد نظر قرار می دهم."، " راه هایی را انتخاب می کنم که بیشترین کمک را به دیگران بکنم."، از " معمولاً در تصمیم گیری هایم دیگران را هم مد نظر قرار می دهم."، در استدلال اخلاقی جهت گیری شده (عامل اول شخصیت جامعه پسند)، وضعیت بهتری داشته اند، و در کل وضعیت " استدلال اخلاقی جهت گیری شده " بیش از حد متوسط است. درک نیازهای دیگران و تمایل به کمک کردن، ارائه کردن خدمت یا یاری رسانده به دیگران در میان جوانان شهر تهران وضعیت خوبی داشته و همین مسئله باعث شده تا در این زمینه نیز جوانان مورد مطالعه در حد مطلوبی قرار داشته باشند. یافته های پژوهش حاضر با پژوهش شعبانی و شکری (۱۳۹۸) و صفاری نیا و همکاران (۱۳۹۳) از جهت بررسی شخصیت جامعه پسند و وضعیت آن، همسو و منطبق است.

و در کل وضعیت (ابعاد) عامل اول (هم حسی جهت گیری شده)، از شخصیت جامعه پسند به ترتیب: استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت گیری شده، نگاه از منظر دیگران، مسئولیت اجتماعی بیش از حد متوسط بوده است.

یافته‌های پژوهش در زمینه پریشانی فردی از کمک رسانی؛ عامل دوم شخصیت جامعه پسند، نشان داد که از منظر جوانان مورد مطالعه: عبارت "وقتی میبینم کسی در یک موقعیت اضطراری شدیداً به کمک نیاز دارد، ناراحت می‌شوم"، از "در موقعیت‌های اضطراری کنترل را از دست می‌دهم." و "معمولاً در مواجهه با موقعیت‌های اضطراری، عملکرد نسبتاً خوبی ندارم"، در پریشانی فردی (عامل دوم شخصیت جامعه پسند)، در وضعیت بهتری بوده است، و در کل وضعیت "پریشانی فردی"، کمتر از حد متوسط است. تحلیل یافته‌های پژوهش در این زمینه از این جهت جالب توجه است که از نگاه جوانان مورد مطالعه، وقتی کسی را در یک موقعیت اضطراری، نیاز به کمک دیگران می‌بینند ناراحت می‌شوند و داشتن احساس پریشانی از نیازمند بودن دیگران به کمک، در میان جوانان مورد مطالعه میانگین بالایی را به خود اختصاص داده است. اما زمانی که نیاز است از داشتن صرفاً احساس پریشانی، فراتر رفته و عملکرد خوبی در موقعیت‌های اضطراری داشته باشند، این وضعیت در میان آنان ضعیف است و میانگینی پایین تر از حد متوسط را به خود اختصاص می‌دهد. جوانان اظهار کرده اند که در موقعیت‌های اضطراری به جای کمک به دیگران، اغلب کنترل خود را از دست می‌دهند و این امر قابل تأمل بوده و نیاز به بررسی‌های دقیق‌تر دارد. با توجه به نتایج به دست آمده، که نشان دهنده وضعیت مطلوب جوانان در بعد هم حسی جهت گیری شده - دیگران و ضعف بعد کمک رسانی آنان است، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی به صورت رسمی و غیررسمی از طریق دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، کارگاه‌های آموزشی و برنامه‌ها و محتواهای رسانه‌های جمعی در زمینه کمک رسانی در عمل طراحی، تدوین و منتشر شود. یافته‌های پژوهش در زمینه نوع دوستی خود گزارشی، از کمک رسانی؛ عامل دوم شخصیت جامعه پسند، نشان داد که از منظر جوانان مورد مطالعه: "به افراد پیر و یا معلول که قصد عبور از خیابان را داشتند پیشنهاد کمک می‌کردم" مهمترین مورد در "نوع دوستی خود گزارشی از عامل دوم شخصیت جامعه پسند" جوانان مورد مطالعه بوده ولی "قبل از اینکه همسایه‌ام از من بخواهد و یا بدون آنکه پولی به من پرداخت کند از حیوانات اهلی و یا فرزندانش مراقبت می‌کردم." و کسب رتبه آخر، در "نوع دوستی

خودگزارشی " جوانان کمتر مشاهده شده است، و در کل وضعیت " نوع دوستی خودگزارشی " کمتر از حد متوسط است. به نظر می‌رسد ساده ترین و رایج ترین کمک رسانی به دیگران، کمک کردن به افراد پیر یا مسن در عبور از خیابان است. یافته‌های پژوهش نیز مؤید این مسئله است و جوانان مورد مطالعه در مورد این عبارت میانگینی بالاتر از حد متوسط اخذ کرده اند. اما در زمینه قرض دادن وسایل گرانقیمت خود به همسایه ها، کمک به غریبه ها در حمل وسایل آنان، و یا دادن نوبت خود در صف نانوایی به دیگران، در میانگین های کمتری قرار داشته و از دیدگاه جوانان مورد مطالعه اهمیت کمتری داشته اند.

و در کل وضعیت (ابعاد) عامل دوم (کمک رسانی)، از شخصیت جامعه پسند طبق یافته های پژوهش در هر دو بعد: نوع دوستی خودگزارشی و پریشانی فردی، کمتر از حد متوسط وضعیت مناسبی نداشته است. تحلیل آنکه در بعد هم حسی با دیگران، جوانان وضعیت بهتری نسبت به بعد کمک رسانی به دیگران داشته اند. و این شاید بدان علت است که احساس همدردی و همدلی با دیگران بسیار آسان تر از وارد عمل شدن، کمک کردن و برداشتن گام های عملی در حل مشکلات و مسائل دیگران است. یافته های پژوهش حاضر با مؤلفه های مورد بررسی در متغیر شخصیت جامعه پسند با پژوهش فتح زاده، میکائیلی و عطادخت (۱۳۹۸)، انطباق دارد. همچنین با توجه به استفاده گسترده جوانان از شبکه های اجتماعی پیشنهاد می شود مسئولین و دست اندرکاران ذی ربط به تهیه و ارائه محتواهایی با مضامین و مصداق های کمک رسانی، جوانان را در این امر مهم ترغیب و تشویق کنند.

دریک جمع بندی کلی عامل اول (هم حسی جهت گیری شده) از عامل دوم (کمک رسانی) ، در شخصیت جامعه پسند، بهتر بوده، و وضعیت کلی شخصیت جامعه پسند جوانان بالاتر از حد متوسط است.

به منظور تبیین این یافته ها می توان گفت، احساس مثبت نسبت به دیگران، داشتن مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، نگاه به قضایا از منظر دیگران، استدلال های اخلاقی دوجانبه که موقعیت و شرایط دیگران را نیز در نظر می گیرد، برای جوانان مورد مطالعه آسان تر از کمک رسانی به دیگران بوده، لذا جوانان در بعد هم حسی جهتگیری شده- دیگران، نمره بالاتری نسبت به کمک رسانی به آنها، کسب کرده اند. برای جوانان مورد مطالعه، نریختن زباله در مکان های مختلف، تقلب نکردن در دانشگاه و کار،

ناراحت بودن از صدمه زدن به وسایل دیگران یا وسایل عمومی، ناراحتی از بدبختی دیگران، قرار دادن خود به جای دیگران و تحلیل موضوع از منظر آنان و.... بسیار آسان تر از نشان دادن عکس العمل مناسب و عملکرد خوب در موقعیت‌های اضطراری، کمک به کسی که در یک موقعیت اضطراری نیاز شدید به کمک دارد، دادن نوبت خود به دیگری، کمک کردن به همسایه‌ها یا حمل وسایل غریبه‌ها برای کمک به آنهاست.

همدلی و ارتباط همدلانه با دیگران، عنصری مهم و ضروری برای عملکردهای مطلوب و موفقیت‌آمیز میان فردی، است. از طریق همدلی است که فرد می‌تواند در هیجانات، احساسات و ناراحتی‌های دیگران سهیم شده و از طریق درک احساس وی و آگاهی از درونیات او، برای حل مشکلاتش قدم برداشته و به کاهش مصائب دیگران کمک کند. ابعاد مثبت شخصیتی فرد، به ویژه دارا بودن شخصیت جامعه‌پسند، به جوانان کمک می‌کند که در برقراری روابط میان فردی و اجتماعی، سازگاری بیشتری داشته و روابط خود را به سمت ارتباطات اثربخش هدایت کند.

اگر هم حسی با دیگران و درک نیازهای آنان را گام اول و کمک‌رسانی به آنها را گام دوم در یاری رساندن به آنان، در نظر بگیریم؛ جوانان مورد مطالعه در برداشتن گام اول موفق بوده و کسب نمره بیشتر از حد متوسط، نشان دهنده این است که آنان پس از درک دیگران دیر یا زود به سمت کمک‌رسانی و یاری دیگران در عمل، حرکت خواهند کرد.

با توجه به اینکه پژوهش‌های پیشین اغلب به بررسی و سنجش رابطه میان متغیرهای مختلف با شخصیت جامعه‌پسند پرداخته‌اند، و تحلیل وضعیت شخصیت جامعه‌پسند در میان قشری خاص کمتر در پژوهش‌ها مد نظر قرار گرفته، از این جهت پژوهش حاضر نو و جدید بوده و لذا نتایج آن قابل مقایسه با پژوهش‌های پیشین نیست. اما در بخش اول مقاله، به منظور مستندسازی نقش و تأثیر مثبت شخصیت جامعه‌پسند بر ابعاد و جنبه‌های مختلف زندگی، به برخی پیشینه‌ها اشاره شده است.

از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به اجرای آن بر روی قشر جوان اشاره کرد، که نتایج آن را به دیگر اقشار سنی در شهر تهران، غیرقابل تعمیم می‌سازد. ضمن اینکه به علت سبک فکری و زندگی متفاوت در کلان‌شهر تهران، تعمیم یافته‌های پژوهش به جوانان سایر شهرها باید با رعایت جوانب علمی و احتیاط‌های علمی لازم صورت پذیرد. با توجه به اینکه پژوهش‌های پیشین به صورت مشخص و دقیق به تحلیل

تحلیل وضعیت شخصیت جامعه پسند در میان جوانان شهر تهران.....43

وضعیت جوانان ۲۰ تا ۳۵ ساله شهر تهران نپرداخته اند، این پژوهش جدید بوده و نیازمند تکرار در نمونه های مختلف است. لذا، پیشنهاد می شود پژوهش های دیگری در نمونه های مختلف (مانند جوانان شهرهای دیگر، یا دیگر اقشار سنی) صورت گرفته و یا جوانان از نظر جنسیت در مورد وضعیت شخصیت جامعه پسند مورد مقایسه قرار گیرند.

منابع

- آزاد ارمکی، تقی. (۱۳۸۱). نظریه های جامعه شناسی، تهران: سروش، چاپ دوم.
- استگ، لیندا؛ پی. بونک، آبراهام؛ روتنگاتر، تالیب. (۱۳۹۸). روان شناسی اجتماعی کاربردی (درک مدیریت مسائل اجتماعی). ترجمه عزیزالله تاجیک اسمعیلی و پرستو حسن زاده، تهران: ارسباران آقابابایی، ناصر. (۱۳۸۶). هوش هیجانی، ماهنامه معرفت، ۱۶ (۱۱۹)، ۸۰-۶۱.
- بارون، رابرت، بیرن، دان و برنسکامپ، نایلا. (۱۳۸۸). روان شناسی اجتماعی. ترجمه یوسف کریمی. تهران: روان.
- ترکمن ملایری، مهدی؛ شیخ الاسلامی، راضیه. (۱۳۹۶). تبیین علّی رفتار جامعه پسند نوجوانان بر اساس فلسفه فراهیجانی مادر و هیجانات اخلاقی. پژوهش های روان شناسی اجتماعی، پیاپی (۲۸): ۲۱-۱.
- توسلی، غلامعباس. (۱۳۸۰). نظریه های جامعه شناسی، تهران: سمت، چاپ هشتم.
- سلمانن کردآبای، آمنه (۱۳۹۸). ارزیابی تاثیر شخصیت جامعه پسند و پیشرو بر رفتارهای شهروندی و وفاداری مشتریان. پایان نامه کارشناسی ارشد. مدیریت بازرگانی گرایش بازاریابی. دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی.
- شعبانی، عباس؛ شکری، سپیده. (۱۳۹۸). ارتباط بین شخصیت جامعه پسند و خودشیفتگی با سلامت اجتماعی جوانان ورزشکار والیبال استان تهران. فصلنامه پژوهش اجتماعی، ۱۱ (۴۲): ۷۶-۶۲.
- شیخی فینی، علی اکبر. (۱۳۹۵). سازنده گرایی: نظریه تربیتی روانشناختی پست مدرنیسم. هرمزگان: دانشگاه هرمزگان
- صفاری نیا، مجید. (۱۳۹۱). آزمون های روان شناسی اجتماعی و شخصیت. تهران: نشر کتاب ارجمند
- صفاری نیا، مجید؛ باجلان، فاطمه. (۱۳۹۰). اعتباریابی و هنجارسازی پرسشنامه شخصیت جامعه پسند. پایان نامه کارشناسی ارشد پیام نور
- صفاری نیا، مجید؛ تدریس تبریزی، معصومه؛ محتشمی، طیبه؛ حسن زاده، پرستو. (۱۳۹۳). تأثیر مؤلفه های شخصیت جامعه پسند و خودشیفتگی بر بهزیستی اجتماعی در ساکنان شهر تهران. فصلنامه دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی. ۱۵ (۳): ۳۵-۴۴.
- صفاری نیا، مجید؛ حسن زاده پشنگ، سمیرا، محمدی قره قوزلو، رقیه. (۱۳۹۵). بررسی رابطه سلامت اجتماعی و شخصیت جامعه پسند در میان کارکنان ادارات دولتی قرچک. سومین کنگره روان شناسی اجتماعی ایران. تهران. ۲۸-۲۷ اردیبهشت

صفاری نیا، مجید؛ عباس پور، پرستو؛ دهستانی، مهدی. (۱۳۹۴). مقایسه هوش اجتماعی و شخصیت جامعه‌پسند در دانشجویان پزشکی با و بدون اعتیاد به اینترنت. فصلنامه اصول بهداشت روانی. ۱۷(۵).

فتح زاده، معصومه؛ میکائیلی، نیلوفر؛ عطادخت، اکبر. (۱۳۹۸). نقش شخصیت جامعه‌پسند و امنیت اجتماعی در پیش‌بینی سلامت اجتماعی زنان خانه‌دار. همایش ملی روان‌شناسی و سلامت با محوریت خانواده و زندگی سالم.

- Baron-Cohen, S., & Wheel Wright, S. (2004). The empathy quotient: An investigation of adults with Asperger syndrome or high functioning Autism and normal sex differences. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 34;163-175.
- Carlo, G., Knight, G. P., McGinley, M., Goodvin, R., & Roesch, S. C. (2010). The developmental relations between perspective taking and prosocial behaviors: A meta-analytic examination of the task-specificity hypothesis. In B. Sokol, U. Müller, J. Carpendale, A. Young, & G. Iarocci (Eds.), *Self and social regulation: Social interaction and the development of social understanding and executive functions* (pp. 234–269). Oxford: Oxford University Press.
- Padilla-Walker, L. M., & Fraser, A. M. (2014). How much is it going to cost me? Bidirectional relations between adolescents' moral personality and prosocial behavior. *Journal of Adolescence*, 37, 993-1001.
- Clark, C. M., Dahlen, E. R., & Nicholson, B. C. (2015). The role of parenting in relational aggression and prosocial behavior among emerging adults. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 24(2), 185-202.
- Bierhoff, H.W., Klein, R., & Kramp, P. (1991). Evidence for the altruistic personality from data on accident research. *Journal of Personality*, 59, 263-280.
- Eagly, H. A. (2009). The his and hers of personal behavior: An examination of the social psychology of gender. *American Psychologist*, 64, 644-658.
- Pagano, M.E., Krentzman, A.R., Onder, J.L., Baryak, J.L., Zywiak, W.H., & Stout, R.L. (2010). 12-step therapy and women with and without social phobia: A study of the effectiveness of 12-step therapy to facilitate AA engagement. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 28, 111-127.
- Mooradian, T.D., & Matzler, K. (2011). Dispositional empathy and the hierarchical structure of personality. *The American Journal of Psychology*, 124, 99-109.
- Penner, L.A. (2002). The causes of sustained volunteerism: An inter – actionist perspective. *Journal of Social Issues*, 58, 447- 467.
- Padilla-Walker, L. M., & Fraser, A. M. (2014). How much is it going to cost me? Bidirectional relations between adolescents' moral personality and prosocial behavior. *Journal of Adolescence*, 37, 993-1001.
- Lindenberg, S. (2006). Prosocial behavior, solidarity and goal-framing processes. In: D. Fetchenhauer, A. Flache, B. Buunk, & S. Lindenberg (Eds.), *Solidarity and prosocial behavior. An integration of sociological and psychological perspectives*. Amsterdam: Kluwer. pp. 23–44.